

2.2.

Demanda i producció

2.2.1. Demanda

2.2.2. Producció

Crisi, competitivitat i cohesió social / Joan Tristany

Competir des de les ciutats / Joan Trullén

2.2.1. Demanda

Tal com correspon al context econòmic actual, el 2010 la demanda ha tingut un comportament caracteritzat per la contracció, tot i que amb importants diferències per sectors i fins i tot per èpoques de l'any.

Sota la marcada influència de l'estacionalitat, les vendes a les grans superfícies han experimentat un comportament molt bo durant el primer trimestre, especialment al conjunt d'Espanya, i s'han recuperat també a l'inici de la temporada d'estiu. A Catalunya, la demanda ha seguit aquest mateix esquema a les grans superfícies, i de fet s'ha destacat en el conjunt de les vendes minoristes.

Un capítol a banda mereix el sector de l'automoció, que després d'uns anys d'eufòria en termes de consum i producció, continua amb la seva lluita particular per la supervivència. Les successives ajudes i plans d'impuls d'aquest sector han marcat l'evolució de la demanda, i també ha influït la pujada de l'IVA del 16% al 18%, que va animar les vendes de vehicles just abans que es produís. Tot plegat configura un gràfic irregular i difícilment explicable si no és partint d'aquests condicionants.

Pel que fa a les exportacions, tant Catalunya com Espanya han incrementat el nivell de vendes. En el cas de Catalunya es produeix una millora del 18,1% en vendes a l'exterior. Els béns intermedis segueixen protagonitzant aquestes vendes, seguits dels béns de consum i, a molta distància, els béns de capital.

Des de l'òptica de la demanda, el PIB català i l'espanyol presenten la mateixa tendència durant els primers trimestres i a continuació es produeix un canvi significatiu que s'aprecia al tercer trimestre i s'accentua al quart.

Tant en un cas com en l'altre, el PIB s'havia tancat l'any 2009 amb un índex preocupant (-2,9% a Catalunya i -3,1% a Espanya). Durant els primers mesos de 2010, en canvi, es produeix una recuperació notòria que porta el PIB català al -1,5% (-1,4% a Espanya). Però, com s'ha apuntat anteriorment, les línies d'Espanya i Catalunya divergeixen a partir del tercer trimestre. Arribats a aquest punt, Catalunya creix un 0,5%; tres dècimes més que el conjunt d'Espanya. I al quart trimestre, finalment, Catalunya tanca amb un creixement positiu de l'1,2%, mentre que Espanya es queda amb la meitat: un 0,6%.

Pel que fa a l'anàlisi de les diferents partides, crida l'atenció la forta recuperació dels béns d'equipament, que en el cas de Catalunya evolucionen des del -17% fins al -2,3%, i en el d'Espanya des del -16,6% fins al 0,2%. El mateix es pot dir de les exportacions de béns i serveis, que a Catalunya progressen des del -5,9% fins al 16,3% en positiu, i a Espanya del -2,5% a l'11,6%. Com se sap, aquest indicador permet avaluar l'ús final dels béns i serveis, i així es pot saber també, per exemple, que el consum dels residents a l'estranger passa del -20,2% al 7,2%, en el cas de Catalunya.

En general, doncs, la recuperació del PIB des de l'òptica de la demanda és rotunda. Val a dir que la construcció –un dels grans capítols d'anàlisi en qualsevol estadística des de la fi de la bombolla immobiliària– experimenta també una millora significativa. A Catalunya, passa del -12,4% al -7,8%. Però a Espanya, en canvi, amb prou feines es mou (-10,2% en el quart trimestre de 2009 i -10,6% en el mateix període de 2010).

TAULA 5
COMPOSICIÓ DEL CREIXEMENT DEL PIB REAL A ESPANYA I CATALUNYA, ÒPTICA DE LA DEMANDA

CATALUNYA	IV TRIM. 09	I TRIM. 10	II TRIM. 10	III TRIM. 10	IV TRIM. 10
PIB pm	-2,9	-1,5	0,2	0,5	1,2
Demanda interna	-5,4	-1,8	0,7	-0,1	0,1
Despesa en consum de les llars	-3,8	0,1	2,9	1,8	2,1
Despesa en consum de les adm. públiques	3,1	1,1	0,5	-0,1	-0,6
Formació bruta de capital	-14,0	-8,3	-4,6	-5,0	-4,5
Béns d'equipament i altres	-17,1	-3,9	1,9	-1,5	-2,3
Construcció	-12,4	-13,1	-11,7	-9,7	-7,8
Saldo exterior	2,4	0,1	-0,5	0,6	1,0
Saldo amb l'estranger	0,6	2,7	-2,2	1,7	1,6
Exportacions totals de béns i serveis	-5,4	13,2	11,3	11,3	14,4
Exportacions de béns i serveis	-5,9	15,4	12,9	12,1	16,3
Consum dels estrangers en el territori	-2,6	1,8	2,6	7,0	4,2
Importacions totals de béns i serveis	-6,2	3,1	18,6	4,8	8,3
Importacions de béns i serveis	-5,6	3,1	19,1	4,6	8,3
Consum dels residents al estranger	-20,2	2,6	7,5	9,7	7,2
ESpanya	IV TRIM. 09	I TRIM. 10	II TRIM. 10	III TRIM. 10	IV TRIM. 10
PIB pm	-3,1	-1,4	0,0	0,2	0,6
Demanda interna	-5,0	-3,0	-0,3	-0,7	-0,6
Despesa en consum de les llars	-3,5	-0,3	2,2	1,5	1,7
Despesa en consum de les adm. públiques	0,9	-1,0	0,0	-0,7	-0,9
Formació bruta de capital	-12,5	-10,2	-6,0	-6,0	-5,6
Béns d'equipament i altres	-16,6	-9,4	0,2	0,2	0,2
Construcció	-10,2	-11,3	-11,3	-11,2	-10,6
Saldo exterior	2,2	1,6	0,3	0,9	1,2
Exportacions totals de béns i serveis	-2,9	9,4	11,9	9,4	10,5
Exportacions de béns i serveis	-2,5	11,2	14,1	10,0	11,6
Consum dels estrangers en el territori	-5,5	-0,2	0,2	5,8	4,4
Importacions totals de béns i serveis	-9,6	2,0	9,6	5,0	5,3
Importacions de béns i serveis	-9,5	2,1	9,9	5,0	5,4
Consum dels residents al estranger	-12,0	-0,6	2,8	4,9	3,2

Font: Idescat. Producte interior brut de Catalunya (PIB). Base 2000. (INE). PIB pm dades corregides d'efectes estacionals i de calendari.

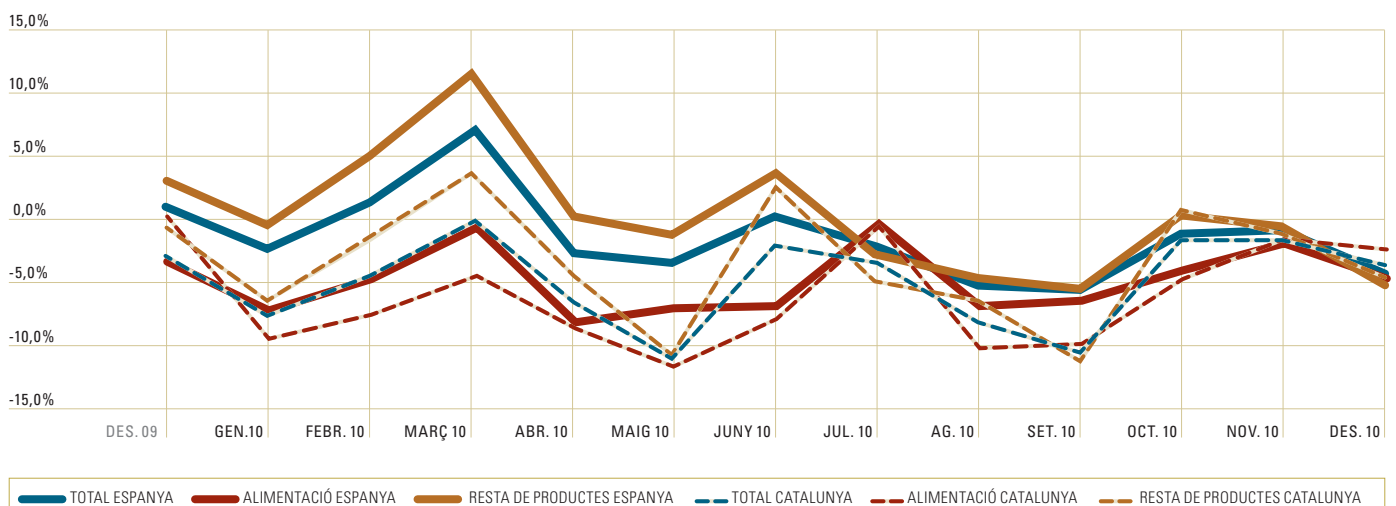
Les vendes registrades a les grans superfícies és un dels indicatius que actuen com a termòmetre del consum, en la mesura que es tracta d'un tipus de compra àmpliament estès a les grans ciutats. A més, permet avaluar el nivell de confiança dels consumidors en l'economia, ja que el consum massiu es pot associar a les expectatives d'ingressos de la ciutadania.

Aquesta valoració es fa des de dues perspectives diferents: per una banda, les compres relacionades amb l'alimentació, que es podrien considerar bàsiques per a les famílies i, d'altra banda, la resta de compres, que en general es podrien considerar com a prescindibles o, si més no, no tan elementals com el consum d'aliments. Resulta interessant destacar que el consum de la categoria «resta de compres» s'incrementa molt més que el dels aliments, amb taxes que a Espanya superen el 11,8% el mes de març, i a Catalunya freguen el nivell del 3,9%. El consum d'aliments, en canvi, es mou en taxes molt més discretes i, de fet, durant bona part de l'any els percentatges d'aquest tipus de consum són negatius. Això permet concloure que les famílies centren el seu estalvi principalment en els aliments, i en canvi es permeten gastar diners en altres conceptes que no estan directament vinculats amb la subsistència bàsica de la llar.

Tant a Catalunya com a Espanya, però molt especialment al conjunt de l'Estat, el perfil de les compres dibuixa un fortíssim increment durant el primer trimestre, que arriba al seu punt àlgid cap al mes de març, coincidint aproximadament amb les vacances de Setmana Santa i l'inici del bon temps. Cal dir que l'època de rebaixes actua, sens dubte, com un primer catalitzador del consum, fet que explicaria l'increment constant a partir de mitjans de gener i la posterior aturada al març.

A continuació, doncs, el gràfic cau de forma notable, però es torna a recuperar al juny, novament amb l'inici del bon temps. Amb la temporada alta de turisme, el consum a les grans superfícies s'afebleix de forma considerable, degut pro-

GRÀFIC 19
ÍNDEX DE VENDES A GRANS SUPERFÍCIES A ESPANYA I CATALUNYA

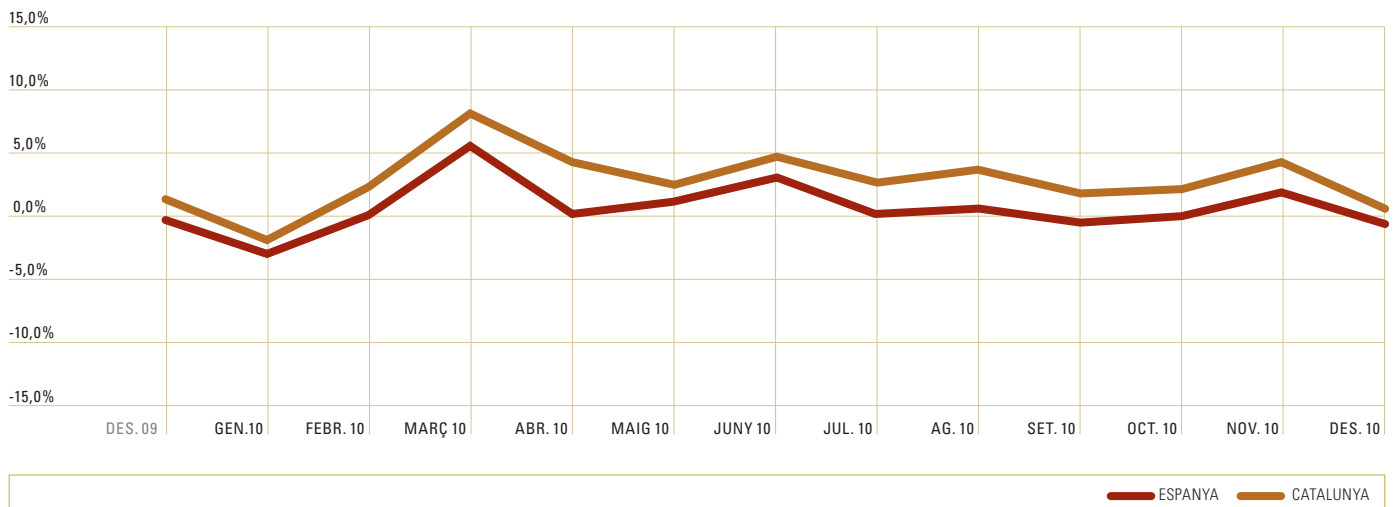
Font: Idescat. Indicadors de conjuntura econòmica. Variació interanual en percentatges. Preus constants

bablement a un factor cultural molt vinculat amb la climatologia: si durant les èpoques fredes de l'any els espanyols i els catalans acostumen a relacionar oci i consum familiar amb centres comercials, quan arriba la calor és lògic que aquest consum decaigui en favor del consum a localitats costaneres, o directament a destinacions de l'estranger.

Al contrari del que s'ha vist al gràfic de les grans superfícies, el consum de vendes minoristes creix en percentatges més alts a Catalunya que al conjunt d'Espanya. Els moviments registrats a ambdós escenaris són similars als que ja s'han observat a les grans superfícies, amb un increment continuat el primer trimestre que cau a continuació i torna a recuperar-se lleument el juny.

S'observa també que el comportament d'aquest altre tipus de consum evoluciona en paral·lel durant tot l'any, amb una constant que es pot aplicar al conjunt de tot l'exercici, i és que a Catalunya les vendes minoristes sempre se situen entre 1 i 2 punts per sobre del conjunt d'Espanya, aproximadament.

GRÀFIC 20 ÍNDEX DE VENDES MINORISTES A ESPANYA I CATALUNYA

Font: Idescat. Índexs de vendes generals i d'ocupació en el comerç al detall. Variació interanual mensual en percentatges.

La matriculació de vehicles ha estat una de les dades més comentades durant l'any 2010, per diferents motius. Un dels més importants és que Espanya i Catalunya concentren importants centres de producció de vehicles i, conseqüentment, el descens o l'increment de les vendes en aquest sector són clau no només per al consum, sinó per al propi teixit industrial. Lògicament, això també incideix en els llocs de treball.

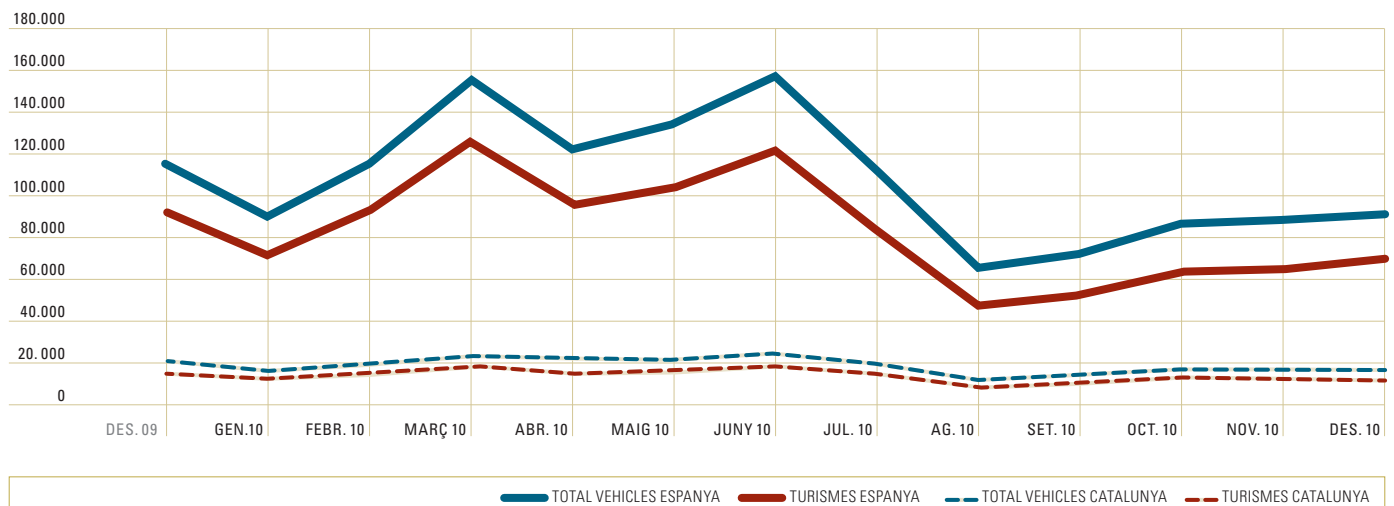
Deixant de banda ara la repercussió d'aquest sector sobre el mercat laboral, al gràfic s'observa clarament que les vendes es comporten de forma gairebé idèntica a Catalunya i Espanya. Aquest gràfic és un reflex dels esforços que han fet conjuntament el sector i les administracions per mantenir el nivell de vendes en un mercat que ja fa uns anys que passa per una contracció. D'altra banda, no

s'ha d'oblidar que el sector de l'automoció va estar durant anys assolint constantment fites històriques, coincidint amb l'època de bonança de l'economia espanyola.

L'any 2010 començava amb increments significatius de les vendes, passant de 90.000 a més de 150.000 vehicles durant els primers tres mesos, i venia seguida d'una nova davallada, més aviat suau, durant el mes d'abril. Aquest moment de l'any resultarà clau per dos motius: la finalització del pla d'ajudes 2000E i l'anunci de la pujada del tipus impositiu de l'IVA, que a partir del juliol passa del 16 al 18%. Aquestes dues circumstàncies expliquen que els mesos de maig i juny es produeixi un nou increment, i també que a partir d'aquest moment les vendes baixin en picat, perquè han desaparegut dos dels grans estímuls de compra utilitzats durant els mesos precedents pels concessionaris.

Després d'aquesta caiguda durant els mesos d'estiu, resulta esperançadora la pujada lleu, però constant, dels darrers mesos de 2010. Aquest cop ja no hi ha ajudes ni condicionants externs que provoquin un consum més enllà de la pròpia situació econòmica dels compradors o de la seva confiança en l'economia a mitjà termini.

GRÀFIC 21 MATRICULACIÓ DE VEHICLES A ESPANYA I CATALUNYA

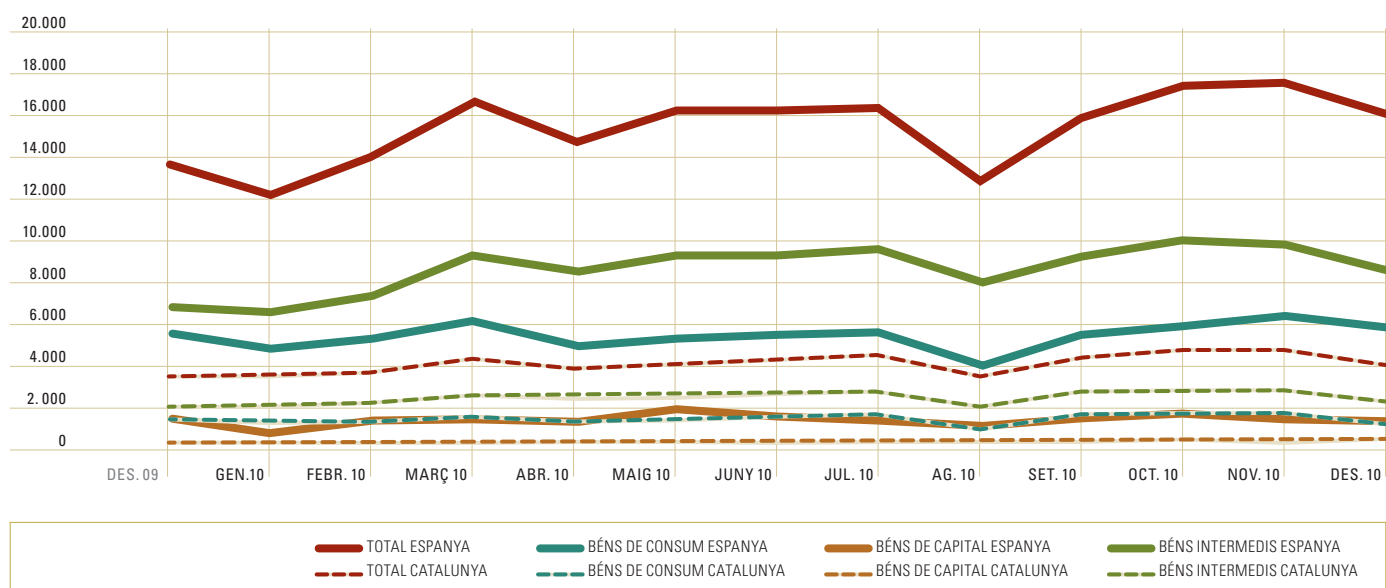
Font: Idescat. Indicadors de conjuntura econòmica. Matriculació de vehicles.

Les exportacions, tant a Catalunya com a Espanya, s'han mogut al llarg de 2010 en un nivell superior al de 2009. Una mostra significativa d'aquesta afirmació és que a Catalunya l'any 2009 només es va superar un mes (juliol) la barrera dels 4.000 milions d'euros. L'any 2010, en canvi, aquesta xifra se supera fins a sis vegades. Al conjunt d'Espanya, l'evolució ha estat igualment positiva: si l'any 2009 amb prou feines s'assolia la barrera dels 14.000 milions, en molts mesos del 2010 aquesta xifra ha estat àmpliament superada, assolint durant bona part de l'any el nivell dels 16.000 milions. Els mesos d'octubre i novembre fins i tot s'ha fregat el nivell dels 18.000 milions.

Pel que fa a la destinació econòmica dels béns, les proporcions no varien en relació amb el 2009. Els béns intermedis –aquells que serveixen per produir altres béns– han estat els més habituals, seguits dels béns de consum i, a molta distància, dels béns de capital. En el cas de Catalunya, on les exportacions van créixer un 18,1%, els béns intermedis van ser els que van experimentar un increment més alt (28,9%), seguits dels béns de capital (18,2%) i els de consum (2,7%).

GRÀFIC 22

EXPORTACIONS SEGONS LA DESTINACIÓ ECONÒMICA DELS BÉNS A ESPANYA I CATALUNYA

Font: Idescat. Indicadors de conjuntura econòmica. Exportacions per destinació econòmica dels béns.

TAULA 6

EXPORTACIONS SEGONS LA DESTINACIÓ ECONÒMICA DELS BÉNS A ESPANYA I CATALUNYA

ESPANYA	DES. 09	GEN. 10	FEBR. 10	MARÇ 10	ABR. 10	MAIG 10	JUNY 10	JUL. 10	AG. 10	SET. 10	OCT. 10	NOV. 10	DES. 10
Total	13.661,5	12.091,7	13.986,4	16.652,4	14.623,3	16.213,4	16.203,2	16.378,8	12.874,0	15.902,0	17.392,6	17.525,0	15.956,2
Béns de consum	5.502,5	4.747,6	5.257,3	6.096,2	4.843,9	5.270,9	5.501,4	5.550,1	3.976,8	5.468,2	5.814,7	6.297,1	5.950,1
Béns de capital	1.431,1	752,5	1.346,1	1.268,4	1.222,6	1.693,2	1.416,9	1.301,5	1.073,6	1.258,7	1.611,9	1.406,1	1.362,5
Béns intermedis	6.727,8	6.591,6	7.383,1	9.287,8	8.556,7	9.249,4	9.284,9	9.527,2	7.823,7	9.175,1	9.966,0	9.821,8	8.643,6
CATALUNYA	DES. 09	GEN. 10	FEBR. 10	MARÇ 10	ABR. 10	MAIG 10	JUNY 10	JUL. 10	AG. 10	SET. 10	OCT. 10	NOV. 10	DES. 10
Total	3.405,6	3.285,5	3.618,3	4.372,6	3.818,2	3.941,6	4.183,4	4.455,7	3.297,3	4.369,8	4.642,6	4.673,3	3.941,3
Béns de consum	1.269,7	1.133,4	1.287,7	1.496,8	1.205,3	1.274,0	1.361,3	1.525,7	1.072,0	1.454,6	1.594,7	1.593,5	1.246,3
Béns de capital	316,4	223,1	255,5	309,5	294,5	292,0	313,3	251,8	248,3	280,9	429,9	333,3	364,4
Béns intermedis	1.819,5	1.929,0	2.075,1	2.566,4	2.318,4	2.375,6	2.508,8	2.678,2	1.977,0	2.634,3	2.618,0	2.746,5	2.330,7

Font: Idescat. Indicadors de conjuntura econòmica. Exportacions per destinació econòmica dels béns.

El nivell de les exportacions espanyoles i catalanes ha pujat substancialment durant l'any 2010. El quart trimestre, per exemple, l'increment se situa per sobre del 18% a Catalunya i, a Espanya, en el 17,4%. Resulta interessant comprovar que el nivell tecnològic d'aquestes exportacions és principalment mitjà alt. En el cas d'Espanya, aquest tipus d'exportacions representaven –també el quart trimestre– un 42,97%. A Catalunya, el percentatge de les exportacions de nivell mitjà alt era encara superior: un 47,05%. De fet, si sumem aquest grup amb el d'exportacions de nivell alt, el resultat és que tant a Catalunya com a Espanya representen més del 50% del total (53,97% a Espanya i 59,51% a Catalunya el quart trimestre). Cal remarcar que el creixement més alt a Catalunya se situa en els productes industrials amb un nivell tecnològic mitjà baix (30,2%).

TAULA 7
EXPORTACIONS ESPANYOLES I CATALANES SEGONS EL NIVELL TECNOLÒGIC

ESPANYA	IV TRIM. 09	I TRIM. 10	II TRIM. 10	III TRIM. 10	IV TRIM. 10
Total	37.886,4	37.780,7	42.737,9	41.713,2	45.623,7
Nivell tecnològic alt	4.556,4	4.092,8	4.858,5	4.611,2	4.991,6
Nivell tecnològic mitjà alt	16.431,5	16.477,2	17.897,4	16.929,8	19.606,3
Nivell tecnològic mitjà baix	8.269,9	8.507,4	10.796,8	10.143,6	10.870,5
Nivell tecnològic baix	8.628,6	8.703,3	9.185,2	10.028,6	10.155,3
CATALUNYA	IV TRIM. 09	I TRIM. 10	II TRIM. 10	III TRIM. 10	IV TRIM. 10
Total	10.470,4	10.777,3	11.454,2	11.523,5	12.619,7
Nivell tecnològic alt	1.397,5	1.300,4	1.393,1	1.394,5	1.573,0
Nivell tecnològic mitjà alt	4.853,0	5.114,0	5.325,6	5.192,1	5.937,5
Nivell tecnològic mitjà baix	1.502,5	1.613,4	1.886,3	1.821,3	1.956,9
Nivell tecnològic baix	2.717,4	2.749,6	2.849,2	3.115,5	3.152,3

Font: Idescat. Indicadors de conjuntura econòmica. Exportacions de productes industrials per contingut tecnològic. Milions d'euros.

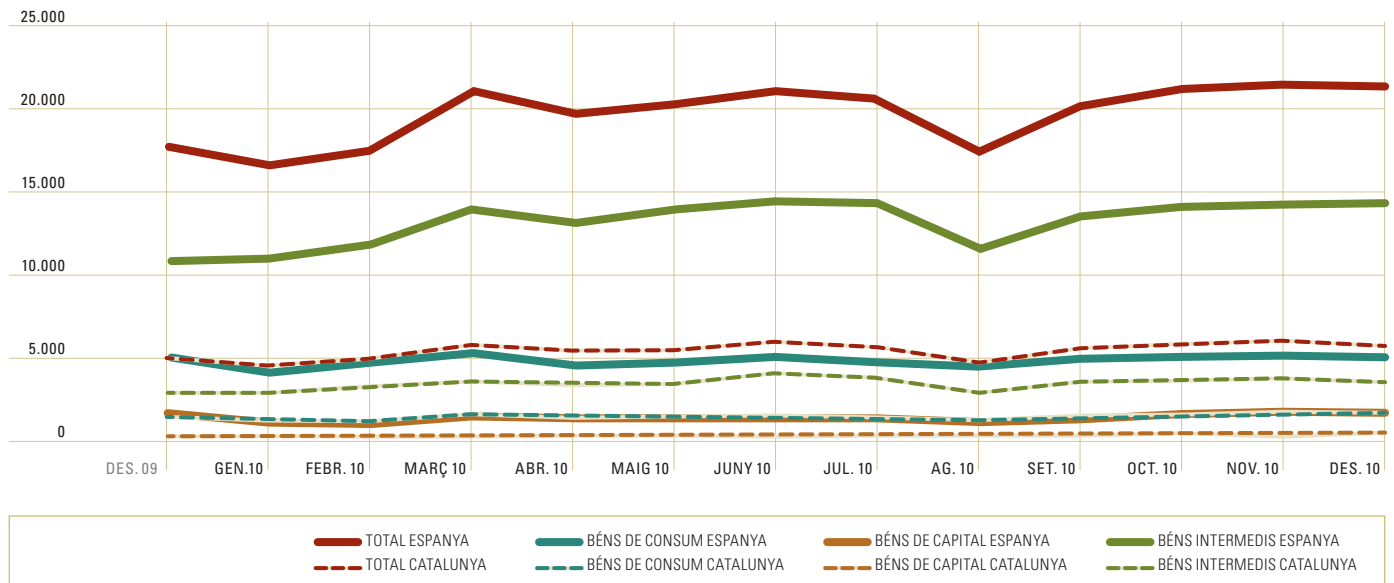
Tal com s'havia assenyalat al gràfic sobre exportacions per destinació econòmica, les importacions estan dominades principalment pels béns intermedis, amb una diferència important respecte al següent grup, que és el de béns de consum. Aquesta preponderància dels béns intermedis es dona tant a Espanya com a Catalunya. En el cas de Catalunya, les importacions d'aquest tipus de béns es mouen en la franja dels 3.000-4.000 milions per mes aproximadament, una xifra prou important si es té en compte que el total d'importacions que registra Catalunya supera per poc els 5.000 milions mensuals.

A Espanya, els béns intermedis són igualment importants: la xifra oscil·la entre els 10.000 i 15.000 milions mensuals, i també en aquest cas representen una part important del total d'importacions, que se situen a la vora dels 20.000 milions per mes.

Al marge de les proporcions d'uns i altres tipus de béns, tant a Catalunya com a Espanya s'observa una figura semblant, amb un inici d'any en progressió suau

que arriba al moment àlgid el març. A continuació les importacions mantenen una certa estabilitat fins al juliol i, durant el període estival cauen de forma significativa, per recuperar-se novament després de l'estiu.

GRÀFIC 23 IMPORTACIONS ESPANYOLES I CATALANES SEGONS LA DESTINACIÓ ECONÒMICA DELS BÉNS

Font: Idescat. Indicadors de conjuntura econòmica. Importacions per destinació econòmica dels béns. Valors provisionals.

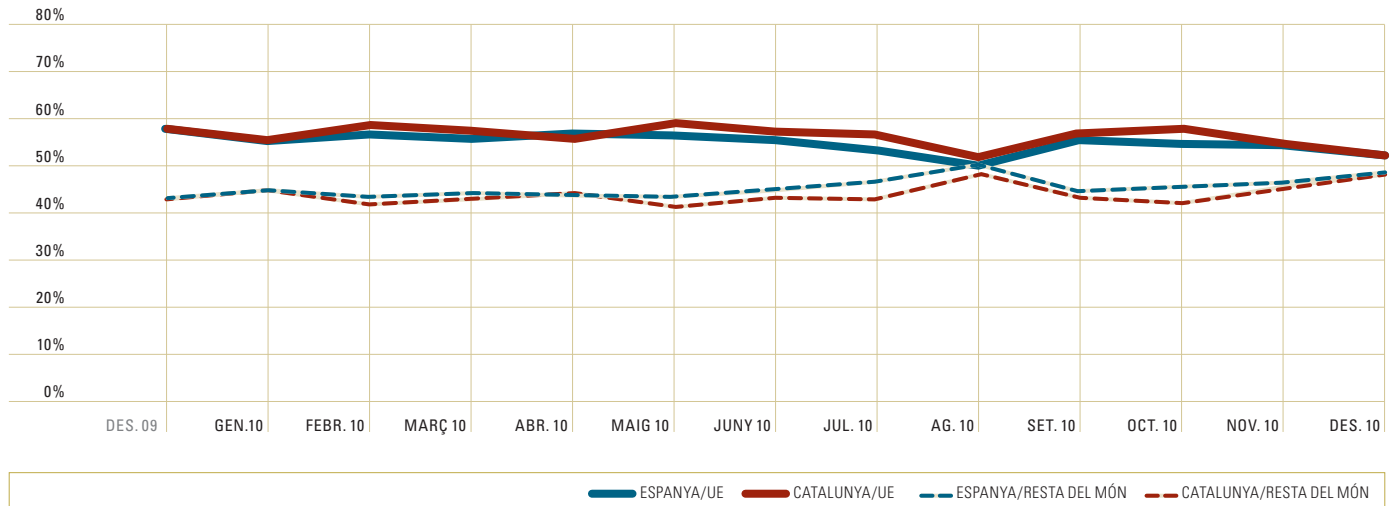
El gràfic següent ens permet diferenciar clarament la procedència de les importacions mitjançant dos grups: les que vénen de la Unió Europea i les que tenen el seu origen a la resta del món. En el cas de Catalunya, un i altre grup segueixen una tendència molt semblant, que no obstant troba un punt d'excepció el mes d'agost. Com es veurà tot seguit, és un gràfic lògic. Les importacions de països europeus són majoritàries i representen aproximadament un 55% del total. Les de la resta del món, per tant, representen el 45% restant. Aquesta proporció es manté durant tot l'any excepte quan s'arriba a l'estiu. En aquest moment (mesos de juliol i agost principalment), les importacions que vénen d'Europa cauen lleugerament, un fet lògic si es té en compte que aquests països comparteixen períodes estivals amb nosaltres. En canvi, els països d'altres zones geogràfiques del món mantenen la seva activitat ordinària i per això el mes d'agost el percentatge d'unes i altres exportacions s'acaba igualant, aproximadament en una proporció del 50%.

Al conjunt d'Espanya, la gràfica traça la mateixa figura de «tisora»: les importacions europees són també majoritàries fins que arriben els mesos d'estiu. Les proporcions són també molt semblants: aproximadament un 55% per a les importacions europees i un 45% per a les que procedeixen de la resta del món.

En una taula anterior s'ha comentat el nivell tecnològic de les exportacions espanyoles i catalanes, i s'ha pogut comprovar que el gruix són de nivell mitjà alt. Dit d'una altra manera i en conclusió, es podria expressar de la manera següent:

GRÀFIC 24

IMPORTACIONS ESPANYOLES I CATALANES SEGONS LA ZONA COMERCIAL D'ORIGEN

Font: Idescat. Indicadors de conjuntura econòmica. Importacions per països.

de tot el que es ven, la majoria és tecnologia mitjana alta. Aquesta altra taula, en canvi, mostra el punt de vista del que es compra, i no pas del que es ven. Des d'aquesta altra òptica, es pot dir que de tot el que es compra, la majoria és tecnologia mitjana baixa.

D'una banda, les importacions de perfil tecnològic baix representen aproximadament un 25% (tant a Espanya com a Catalunya). És un percentatge molt similar al que es podia observar en la taula d'exportacions i, per tant, en aquest capítol es podria parlar d'un punt d'equilibri entre importacions i exportacions.

Si es puja un nivell més i s'analitzen les importacions de nivell mitjà baix, es començaran a veure diferències. En el cas de Catalunya, per exemple, un 20% del que s'importa correspon a aquest nivell, mentre que en les exportacions s'estava parlant d'un 15%. Es produeix, doncs, un primer desequilibri, ja que proporcionalment s'exporta més qualitat de la que s'importa.

Se segueix pujant de nivell i s'arriba a l'esglaió del nivell tecnològic mitjà alt. Aquí és on es produeix el punt més clar de desequilibri: a Catalunya s'exporta un 47,05% (el quart trimestre) i 46,51% (tot l'any), i en canvi només s'importa un 36,23% (el quart trimestre) i 37,8% (tot l'any) d'aquest tipus de mercaderies «de prestigi», per utilitzar altres termes. És a dir: el nivell tecnològic del que es ven a fora és més alt que el que es compra.

Quan s'analitza l'últim graó, el dels productes de nivell tecnològic alt, la situació s'equilibra lleugerament, ja que en aquest cas té més pes el que s'importa que el que s'exporta. Concretament, la proporció és de 12,5% (el quart trimestre) i 12,2% (tot l'any) per a les exportacions i 17,96% (el quart trimestre) i 17,18 (tot l'any) per a les importacions.

Cal precisar, però, que totes aquestes consideracions es refereixen als percentatges, és a dir, a la proporció del que s'exporta i s'importa. Si ens atenem als valors absoluts, les importacions d'alt valor tecnològic són notablement inferiors a les exportacions.

TAULA 8
IMPORTACIONS ESPANYOLES I CATALANES SEGONS EL NIVELL TECNOLÒGIC

ESPANYA	IV TRIM. 09	I TRIM. 10	II TRIM. 10	III TRIM. 10	IV TRIM. 10
Total	45.765,2	44.979,0	49.799,4	46.884,6	50.939,7
Nivell tecnològic alt	9.471,7	8.789,7	9.160,0	8.593,1	10.017,8
Nivell tecnològic mitjà alt	16.870,4	16.703,6	18.648,1	16.095,1	17.492,8
Nivell tecnològic mitjà baix	8.725,0	9.140,5	11.059,8	9.628,7	10.866,5
Nivell tecnològic baix	10.698,2	10.345,1	10.931,4	12.567,7	12.562,6
CATALUNYA	IV TRIM. 09	I TRIM. 10	II TRIM. 10	III TRIM. 10	IV TRIM. 10
Total	13.484,1	13.703,5	15.109,8	14.276,9	15.588,4
Nivell tecnològic alt	2.415,8	2.424,6	2.600,2	2.258,5	2.799,0
Nivell tecnològic mitjà alt	5.264,3	5.307,3	5.916,2	5.321,5	5.648,1
Nivell tecnològic mitjà baix	2.404,5	2.659,5	3.051,4	2.802,7	3.199,4
Nivell tecnològic baix	3.399,5	3.312,1	3.542,0	3.894,2	3.942,0

Font: Idescat. Indicadors de conjuntura econòmica. Importacions de productes industrials per contingut tecnològic. Milions d'euros.

En un gràfic anterior ja s'ha comentat l'evolució del PIB des de l'òptica de la demanda, i s'ha fet notar que la progressió d'aquest indicador és positiva, tot i que lògicament no respon encara a les expectatives del que es desitjaria per a una ràpida recuperació de l'economia.

La taula següent aborda l'evolució de l'indicador des del punt de vista de l'oferta. Si ens centrem en la composició del PIB i analitzem els diferents grups, observem que el més castigat és el de la construcció, tant a Catalunya com a Espanya. En el cas d'Espanya, es registren creixements negatius trimestre rere trimestre, i en taxes molt similars, al voltant del -5% i -6%. A Catalunya, l'evolució és una mica més favorable, ja que, tot i tractar-se igualment de percentatges en negatiu, la progressió permet fer una lectura de millora constant; concretament, un punt de millora per cada trimestre que passa.

Una de les bones notícies és la que es troba a l'apartat d'indústria: a Catalunya, el PIB passa d'una taxa negativa del -5,8% a una de positiva, concretament del 2,7%. A Espanya, aquesta progressió és encara més notòria: si el quart trimestre de 2009 es registrava una caiguda del -10,5%, un any més tard l'indicador ha millorat fins a situar-se en positiu (2,4%).

Pel que fa al sector de serveis, el PIB des de l'òptica de l'oferta dibuixa un panorama positiu, tot i que amb una progressió més discreta. En tots dos casos, l'últim trimestre de 2009 l'indicador se situava en -1,1%, mentre que dotze mesos més tard ha evolucionat fins a un 1,5% a Catalunya i 1,1% a Espanya.

TAULA 9

COMPOSICIÓ DEL CREIXEMENT DEL PIB REAL A ESPANYA I CATALUNYA, ÒPTICA DE L'OFERTA

CATALUNYA	IV TRIM. 09	I TRIM. 10	II TRIM. 10	III TRIM. 10	IV TRIM. 10
PIB pm	-2,9	-1,5	0,2	0,5	1,2
Agricultura	5,8	1,8	0,3	-1,0	0,3
Indústria	-5,8	-0,6	3,1	2,0	2,7
Construcció	-8,3	-7,7	-6,7	-5,5	-4,5
Serveis	-1,1	-0,9	0,1	0,8	1,5
Impostos nets s/productes	-4,1	-1,8	2,7	1,2	1,3
ESPANYA	IV TRIM. 09	I TRIM. 10	II TRIM. 10	III TRIM. 10	IV TRIM. 10
PIB pm	-3,1	-1,4	0,0	0,2	0,6
Agricultura	-1,9	-1,2	-2,1	-2,2	0,3
Indústria	-10,5	-1,6	2,2	2,3	2,4
Construcció	-5,8	-6,4	-6,5	-6,6	-5,8
Serveis	-1,1	-0,6	0,4	0,8	1,1
Impostos nets s/productes	-1,5	-1,0	1,7	0,8	1,0

Font: Idescat. Producte interior brut a Catalunya (PIB). Base 2000. (INE). PIB pm dades corregides d'efectes estacionals i de calendari.

Des de l'òptica de les rendes, l'anàlisi del PIB permet apreciar un lleu retrocés en la remuneració dels assalariats, una dada no gaire sorprenent si es té en compte el context actual del mercat laboral. En termes percentuals, en el quart trimestre de 2010 les retribucions dels assalariats són un 1,7% més baixes.

Com passa amb altres dades d'aquest Anuari, aquesta taula admet diverses lectures. Una d'elles és que, malgrat no ser una dada positiva, és millor que la de dotze mesos enrere. És cert que, en termes absoluts, els descensos s'acumulen i, per tant, la remuneració és ara més baixa del que ja ho era a les acaballes del 2009 (que en tots dos casos són xifres negatives). Ara bé, si es comparen els percentatges del descens, la tendència és millor.

TAULA 10

COMPOSICIÓ DEL CREIXEMENT DEL PIB REAL A ESPANYA I CATALUNYA, ÒPTICA DE LES RENDES

Valors absoluts	IV TRIM. 09	I TRIM. 10	II TRIM. 10	III TRIM. 10	IV TRIM. 10
Remuneració assalariats	128.546	127.515	128.156	126.806	126.402
Excedent brut d'explotació /renda mixta	114.429	114.225	113.680	114.490	119.145
Impostos nets sobre producció i importacions	19.551	21.935	22.856	25.071	22.312
Total	262.526	263.675	264.692	266.367	267.859
Variacions anuals	IV TRIM. 09	I TRIM. 10	II TRIM. 10	III TRIM. 10	IV TRIM. 10
Remuneració assalariats	-2,7%	-2,3%	-0,8%	-1,3%	-1,7%
Excedent brut d'explotació /renda mixta	-1,0%	-0,2%	-2,6%	-0,5%	4,1%
Impostos nets sobre producció i importacions	-11,8%	6,0%	30,7%	34,2%	14,1%
Total	-2,7%	-0,8%	0,5%	1,5%	2,0%

Font: INE. Comptabilitat nacional trimestral d'Espanya. Base 2000. PIB trimestral pm dades corregides d'efectes estacionals i de calendari. Preus corrents.

2.2.2. Producció

La producció no passa pels seus millors moments, les variables que configuren la fórmula per augmentar la producció estan en una situació crítica (consum privat, inversió empresarial, administració pública). Només queda una variable important per fer créixer l'economia i tenir possibilitats de sortir de la crisi: l'exportació. Històricament les exportacions han estat un dels factors clau per sortir d'una crisi econòmica.

La millora de les xifres del comerç exterior explica com alguns indicadors semblen mostrar una recuperació de la indústria. En bona part, es pot observar a partir dels canvis de tendència que algunes activitats han començat a iniciar en matèria d'ocupació. Activitats com ara l'alimentació, el tèxtil, la fusta, el paper, la química i la metal·lúrgica han frenat la caiguda de l'ocupació i algunes inicien un procés de creixement moderat. Aquestes activitats semblen agafar el relleu a la producció de materials de transport que encara registra un afebliment en la seva producció i la creació neta d'ocupació.

Malgrat aquestes xifres positives, els indicadors de preus es disparen, en bona part per l'encariment de les matèries energètiques, fet que no ajuda les empreses que tenen potencial per competir a l'exterior davant de la qualitat alemanya i els salaris xinesos.

L'índex de preus industrials (IPRI) és una eina molt útil per mesurar l'evolució dels productes fabricats per la indústria en la primera fase de la seva comercialització i alhora permet avaluar la inflació dels preus en les diferents etapes de producció. Si es pren com a punt de partida aquesta apreciació, a la taula següent es pot observar en quina mesura hi ha inflació a la indústria catalana i espanyola.

La primera conclusió que es pot extreure és que tant a Espanya com a Catalunya durant l'any 2010 s'ha produït un fort increment dels preus, en alguns casos per sobre del 14%. Començant per l'índex general espanyol, es veu que l'any es tanca amb un creixement interanual acumulat del 5,3%, un nivell força elevat, especialment si es compara amb la dada de tancament de 2009, que en aquell moment va ser de només un 0,4%

A Catalunya l'evolució és molt semblant. Com en el cas d'Espanya (a Espanya és +0,9), l'any començava en un nivell molt baix (-0,9), però la taxa es va anar incrementant progressivament a partir del març, i pràcticament no deixa de créixer fins que, al desembre, frega el 5%.

L'efecte inflacionari dels preus és especialment notori a l'índex energètic, que se situa en els nivells més alts dels últims dos anys i mig. A Espanya, l'increment acumulat és del 13,5%, mentre que a Catalunya assoleix el 14,3%. Més moderat, però igualment destacable, és l'indicador de béns intermedis. Tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya, aquest índex se situa en el 5,7%, percentatge especialment ressenyable si es té en compte que el gener les taxes de creixement eren negatives a Espanya i, a Catalunya, se situaven pràcticament a zero (0,2).

En conjunt, doncs, la taula ens mostra un panorama amb una clara tendència inflacionària, en bona part degut a la inestabilitat habitual de l'índex energètic. Aquesta inestabilitat es posa de manifest en el gràfic inferior, en el que només cal veure els moviments de la línia superior per apreciar les oscil·lacions radicals dels preus. Les pujades espectaculars –com la d'abril– vénen seguides de fortes caigudes a les quals, a continuació, els succeeixen increments. En canvi, les línies inferiors –que representen els altres sectors– experimenten una evolució molt més progressiva, amb alguns alts i baixos però, en termes generals, de forma més pausada i contínua.

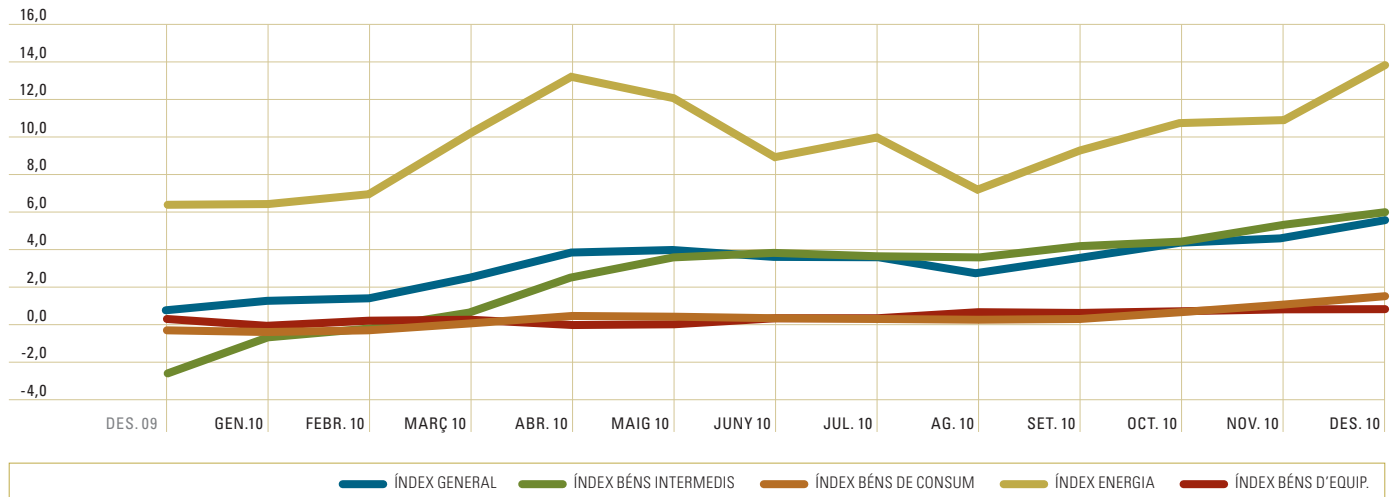
TAULA 11
EVOLUCIÓ DE L'ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS A ESPANYA I CATALUNYA

ESPANYA	DES. 09	GEN. 10	FEBR. 10	MARÇ 10	ABR. 10	MAIG 10	JUNY 10	JUL. 10	AG. 10	SET. 10	OCT. 10	NOV. 10	DES. 10
Índex general	0,4	0,9	1,1	2,3	3,7	3,8	3,2	3,3	2,7	3,4	4,1	4,4	5,3
Índex béns de consum	-0,5	-0,5	-0,6	-0,1	0,1	0,2	0,3	0,2	0,0	0,2	0,6	0,9	1,3
Índex béns d'equip.	0,1	-0,3	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,1	0,2	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7
Índex béns intermedis	-2,7	-0,9	-0,4	0,4	2,4	3,5	3,7	3,2	3,4	4,0	4,3	5,1	5,7
Índex energia	6,3	6,3	6,8	10,1	13,1	12,0	8,7	9,8	7,0	9,1	10,5	10,7	13,5
CATALUNYA	DES. 09	GEN. 10	FEBR. 10	MARÇ 10	ABR. 10	MAIG 10	JUNY 10	JUL. 10	AG. 10	SET. 10	OCT. 10	NOV. 10	DES. 10
Índex general	-1,4	-0,9	-0,4	0,7	2,6	2,6	2,2	3,3	2,9	3,3	3,7	4,1	4,9
Índex béns de consum	-0,6	-1,4	-1,3	-0,6	-0,1	-0,3	-0,3	-0,1	0,0	0,4	1,0	1,1	1,4
Índex béns d'equip.	0,9	0,1	0,6	0,7	0,5	-0,5	0,0	0,2	0,8	1,0	1,1	1,2	1,2
Índex béns intermedis	-1,5	0,2	1,0	1,8	3,4	4,2	4,5	3,7	3,7	3,6	3,8	4,6	5,7
Índex energia	-4,9	-3,1	-2,5	1,0	8,5	8,4	4,9	12,7	8,7	11,1	11,9	12,1	14,3

Font: Idescat. Índex de preus industrials. Variació interanual acumulada (%).

Tot i que amb algunes lleugeres diferències respecte al conjunt de l'Estat, el gràfic sobre preus industrials a Catalunya es presenta amb un dibuix molt similar, amb una clara evolució global a l'alça i un sector energètic disparat, que en aquest cas pràcticament assoleix el límit del 15%, la cota més alta des de setembre de 2008.

GRÀFIC 25
EVOLUCIÓ DE L'ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS A ESPANYA

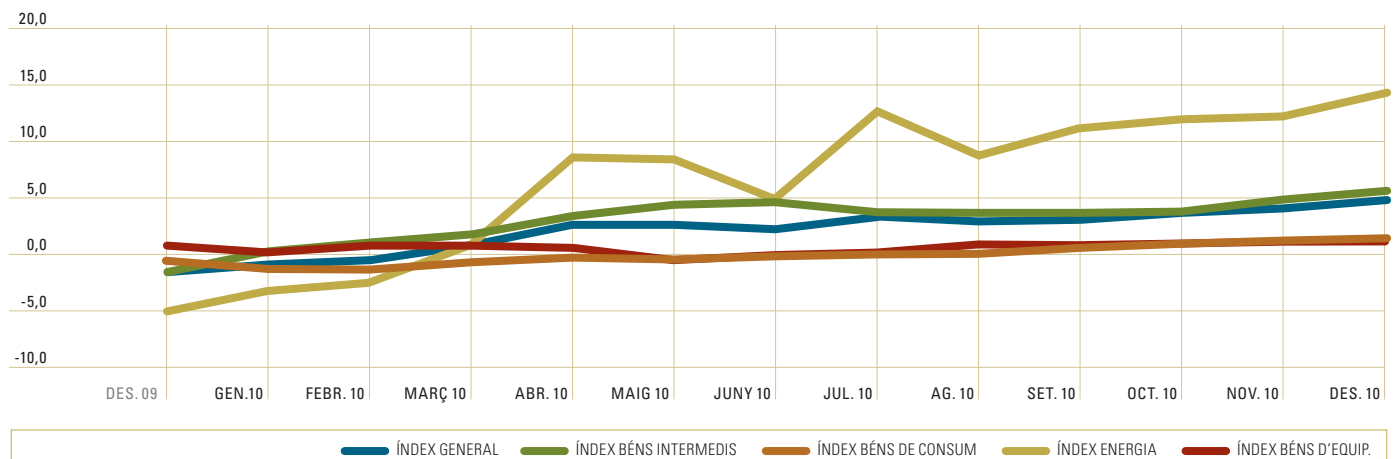

Font: Idescat. Índex de preus industrials. Variació interanual acumulada (%).

Partint d'aquest paral·lelisme, es pot destacar aquest últim indicador, que registra un increment interanual de 0,8 punts més que al conjunt de l'Estat. Com apuntàvem anteriorment, no es tracta d'una diferència especialment significativa, ja que en ambdós casos parlem de la mateixa tendència. D'altra banda, tenint en compte que Catalunya concentra bona part de l'activitat química i energètica de l'Estat, és raonable que així sigui.

La resta d'indicadors, en canvi, mostren un comportament gairebé idèntic al del conjunt de l'Estat, tret dels béns d'equipament, que el desembre de 2010 registren una diferència de 5 dècimes en el còmput interanual.

GRÀFIC 26
EVOLUCIÓ DE L'ÍNDEX DE PREUS INDUSTRIALS A CATALUNYA

Font: Idescat. Índex de preus industrials. Variació interanual acumulada (%).

Les dades d'ocupació industrial són un bon indicador de la salut d'una economia, atès que la indústria representa la base productiva i serveix alhora per impulsar altres activitats, com per exemple el sector de serveis (autèntic motor de les economies espanyola i catalana). La taula següent mostra la tendència des de la perspectiva de la feina, i ens depara algunes conclusions interessants.

La primera lectura no és especialment positiva: l'ocupació baixa un -2,2% a Espanya i un -0,9 a Catalunya. Ara bé, aquesta primera conclusió ve necessàriament seguida d'altres lectures, aquest cop sí, més positives. La primera d'elles és que la tendència és cada cop millor. A finals de l'any 2009, Espanya havia perdut un -11,9% interanual de la seva ocupació industrial, i Catalunya un -12,7%. Aquest darrer any 2010, en canvi, hem vist com la tendència millorava de forma més que evident. Així doncs, com hem vist en altres indicadors d'aquest *Anuari*, es podria concloure que «s'ha tocat fons» i que, d'ara endavant, tot apunta que les xifres han de ser millors en el camí de la recuperació de llocs de treball.

Una segona lectura positiva té a veure amb l'anàlisi d'algun dels subsectors. Ens referim concretament al subgrup d'alimentació, tèxtil, fusta, paper i edició. Tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya, aquest subgrup havia perdut gairebé un 12% de treballadors i treballadores al quart trimestre de 2009. L'any 2010, en canvi, presenta una dada excel·lent: no només s'ha frenat la tendència, sinó que hi ha més ocupació en el còmput interanual, amb taxes del 4,2% per a Espanya i 6,6% per a Catalunya. A més, en el cas de Catalunya ja són dos trimestres en positiu.

TAULA 12
EVOLUCIÓ DE L'OCUPACIÓ INDUSTRIAL A ESPANYA I CATALUNYA

ESPANYA	IV TRIM. 09	I TRIM. 10	II TRIM. 10	III TRIM. 10	IV TRIM. 10
Indústries extractives, energia, aigua i residus	-0,5	-8,2	-8,0	-5,8	-1,4
Alimentació, tèxtil, fusta, paper i edició	-11,9	-8,9	-6,9	-3,3	4,2
Energia química, cautxú i metal·lúrgia	-4,5	-2,0	4,7	-1,7	-4,2
Metal·lúrgia	-23,7	-20,2	-10,0	-5,9	-3,7
Maquinària, material elèctric i transport	-9,1	-8,7	-7,0	-5,0	-7,1
Total	-11,9	-10,4	-6,4	-4,4	-2,2
CATALUNYA	IV TRIM. 09	I TRIM. 10	II TRIM. 10	III TRIM. 10	IV TRIM. 10
Indústries extractives, energia, aigua i residus	-22,9	-23,1	-17,6	9,4	30,0
Alimentació, tèxtil, fusta, paper i edició	-11,3	-2,0	-1,9	5,9	6,6
Energia química, cautxú i metal·lúrgia	-2,9	4,0	19,8	7,8	-2,9
Metal·lúrgia	-24,3	-17,8	-5,8	-6,1	-4,2
Maquinària, material elèctric i transport	-10,4	-12,2	-10,1	-7,7	-9,4
Total	-12,7	-8,6	-3,5	-0,4	-0,9

Font: Idescat. Població ocupada en la indústria. INE (EPA). Variació interanual. Trimestre.